

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра кримінальної юстиції

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
ДОКАЗУВАННЯ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінального процесуального доказування» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 30 с.

Розробники:

Шило Ольга Георгіївна, докторка юридичних наук, професорка;
Давиденко Світлана Василівна, кандидатка юридичних наук, доцентка;
Бабаєва Олександра Володимирівна, кандидатка юридичних наук, доцентка;
Верхогляд-Герасименко Олена Володимирівна, кандидатка юридичних наук,
асистентка;
Марочкін Олексій Іванович, кандидат юридичних наук, асистент;
Повзик Євген Вікторович, кандидат юридичних наук, асистент.

Затверджено на засіданні кафедри кримінального процесу
та оперативно-розшукової діяльності (протокол № 21 від 23.06.2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри кримінальної юстиції
(протокол № 22 від 16.06.2022 р.)

В.о. завідувача кафедри – Лапкін Андрій Васильович, доктор юридичних наук, доцент

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	6
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	10
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	18
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	18
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	20
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	20
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	21
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	24
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	24

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінального процесуального доказування» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – другий (магістерський)	Обов'язкова	-	
Кількість модулів – 3		Рік підготовки: 2022		
		семестр		
Загальна кількість годин - 120		2		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.		Лекції	20 год.	
		Практичні/ семінарські заняття	20 год.	
		Самостійна робота	80 год.	
		Види контролю:		
	поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)			

Мета навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінального процесуального доказування» – формування системи знань про сучасну правову доктрину та практику кримінального процесуального доказування в кримінальному процесі, його нормативне регулювання; з'ясування правової природи доказування у кримінальному провадженні; опанування навичками застосування кримінального процесуального законодавства, що регулює

доказову діяльність, вирішення проблемних питань, що виникають під час доказування, набуття практичних навичок складання та обґрунтування процесуальних документів з питань кримінального процесуального доказування, активізація дослідницької та аналітичної роботи студентів.

Завдання:

- формування системи знань про інститут кримінального процесуального доказування;
- з'ясування впливу Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні щодо кримінального процесуального доказування;
- набуття навичок застосування релевантних правових позицій Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України і Верховного Суду з питань кримінального процесуального доказування;
- опанування інструментарієм інституту кримінального процесуального доказування, його базовими категоріями та теоретико-правовими основами;
- опанування навичками складання та обґрунтування процесуальних документів з питань кримінального процесуального доказування;
- розвиток навичок формулювання та обстоювання своєї правової позиції під час доказування на різних стадіях кримінального провадження;
- визначення актуальних проблем теорії та практики кримінального процесуального доказування, а також шляхів їх подолання

Пререквізити: «Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та юридична практика», «Мова української юриспруденції», «Кримінальний процес», «Кримінальне право (Загальна частина)», «Кримінальне право (Особлива частина)», «Криміналістика», «Досудове розслідування кримінальних правопорушень».

Кореквізити: «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці», «Професійна відповідальність правника».

Постреквізити: –

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1	Аналізувати сутність та правову природу кримінального процесуального доказування.
РН-2	Співвідносити англосаксонську та континентальну традиції доказування.
РН-3	Дискутувати зі складних правових проблем кримінального процесуального доказування.
РН-4	Аналізувати критерії допустимості доказів у вітчизняній правовій системі та практиці Європейського суду з прав людини.
РН-5	Демонструвати розуміння правового статусу суб'єктів доказування, а також їх ролі у цьому процесі.
РН-6	Розкривати способи збирання та перевірки доказів.
РН-7	Демонструвати навички фіксування доказової інформації, враховуючи вимоги до його форми та змісту.
РН-8	Характеризувати роль внутрішнього переконання в оцінці доказів.
РН-9	Демонструвати розуміння підстав, порядку та наслідків визнання доказів недопустимими.
РН-10	Характеризувати процесуальні джерела доказів, визначаючи їх значення та особливості використання у доказуванні.
РН-11	Розкривати особливості оцінки показань як процесуального джерела доказів.
РН-12	Аналізувати основні причини визнання показань недопустимими доказами.
РН-13	Характеризувати процес формування речових доказів у кримінальному провадженні.
РН-14	Визначати основні причини недопустимості речових доказів у кримінальному провадженні.
РН-15	Характеризувати процесуальний порядок формування документів як доказів у кримінальному провадженні.
РН-16	Визначати особливості оцінки документів як доказів у кримінальному провадженні.
РН-17	Розкривати особливості оцінки висновку експерта як доказу у кримінальному провадженні.
РН-18	Характеризувати процедуру розгляду слідчим суддею клопотання про проведення експертизи.
РН-19	Розкривати особливості доказування під час досудового слідства та дізнання.

РН-20	Характеризувати особливості доказування в суді першої інстанції та у судових провадженнях з перегляду судових рішень.
РН-21	Демонструвати навички формулювання та обстоювання своєї правової позиції під час доказування в суді першої інстанції та у судових провадженнях з перегляду судових рішень.
РН-22	Демонструвати навички підготовки проектів процесуальних рішень на окремих стадіях кримінального провадження, обґрунтовано викладаючи свою правову позицію з питань доказування.
РН-23	Характеризувати загальний порядок та особливості доказування в судово-контрольних провадженнях під час досудового розслідування.
РН-24	Розкривати проблемні питання доказування в судово-контрольних провадженнях під час досудового розслідування та під час судового провадження.
РН-25	Демонструвати навички формулювання та обстоювання своєї правової позиції під час доказування в судово-контрольних провадженнях під час досудового розслідування.
РН-26	Характеризувати якість кримінального процесуального законодавства у частині правової регламентації доказування.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.

ЗК1.2. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності.

ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

ЗК1.4. Здатність здійснювати медіацію в професійній діяльності.

ЗК1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.

Спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

СК1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузлями) юридичної діяльності.

СК1.2. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації.

СК1.5. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового

регулювання суспільних відносин.

СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).

Програмних результатів навчання:

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН 1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.

ПРН 1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті розвитку сучасних правових систем.

ПРН 1.3. Аналізувати механізми публічно-правового і приватно-правового регулювання в юридичній практиці.

ПРН 1.4. Характеризувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту у правовій сфері.

ПРН 1.5. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці.

ПРН 1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні положення теорії кримінального процесуального доказування.

Поняття доказового права і теорії доказування. Доказове право в системі кримінального процесуального права. Теорія доказів в системі наукового знання. Існуючі теорії доказів у кримінальному процесі: теорія

формальних доказів, теорія вільної оцінки доказів за внутрішнім переконанням, англосаксонська теорія доказів.

Поняття теорії доказів та її предмет. Правові та гносеологічні основи теорії доказування. Завдання кримінального провадження та їх взаємозв'язок з доказовим правом. Особливості пізнання під час кримінального провадження. Співвідношення пізнання та доказування. Пізнавальний та обґрунтовувальний аспекти кримінального процесуального доказування.

Методологічні засади теорії доказування. Значення методології для дослідження доказів та доказування. Вплив методологічних засад на формування теорії доказування. Застосування теорії відбитку, когнітивної теорії пізнання та СМД-методології у створенні теорії доказування у кримінальному процесі. Системно-структурний підхід у теорії доказування.

Перспективи застосування обвинувальної та позовної моделей у оновленні сучасної теорії доказування у науці кримінального процесу.

Зв'язок теорії доказування із практикою. Вплив теорії доказування на законотворчу діяльність при створенні та прийнятті КПК України у 2012 році. Урахування сучасних досліджень у царині теорії доказування під час внесення змін та доповнень у кримінальне процесуальне законодавство щодо порядку та засобів доказування у кримінальному провадженні.

Значення теорії доказів для вдосконалення практики кримінального процесуального доказування. Розробка у теорії доказування науково-практичних рекомендацій до тлумачення та застосування норм доказового права. Урахування правозастосовної практики у наукових дослідженнях та підзаконних нормативних актах щодо доказування. Вплив практики доказової діяльності учасників кримінального процесу на подальше вдосконалення кримінального провадження та його впорядкованість.

Засоби кримінального процесуального доказування. Генезис поняття доказів в науці кримінального процесу. Докази як інструментарій юридичного пізнання у кримінальному провадженні. Загальна характеристика процесуальних джерел доказів. Класифікація доказів. Загальна характеристика

класифікаційних груп доказів: прямі, непрямі; обвинувальні, виправдувальні; первинні, похідні; особисті та ті, що містяться в предметах та документах. Практичне значення класифікації доказів для їх оцінки та доказування у кримінальному провадженні.

Презумпції, преюдиції, загальновідомі та визнані (безспірні) факти як засоби доказування.

Властивості доказів. Належність, допустимість, достовірність та достатність доказів як їх властивості. Поняття належності доказів. Поняття, сутність, юридична природа допустимості доказів. Місце та значення інституту допустимості доказів у сучасному кримінальному процесуальному праві та правозастосовчій діяльності. Розвиток теоретичних та нормативних основ інституту допустимості доказів. Проблеми законодавчого регулювання допустимості доказів. Система критеріїв допустимості доказів. Питання допустимості доказів у практиці Європейського суду з прав людини.

Проблеми зміни метатеорії кримінального процесуального доказування в сучасних умовах. Доктринальні моделі вдосконалення кримінального процесуального доказування.

Поняття достатності доказів. Проблема визначення достатності доказів під час прийняття кримінальних процесуальних рішень.

Поняття достовірності доказів.

Мета, предмет і межі доказування. Мета кримінального процесуального доказування. Співвідношення завдань кримінального провадження та мети кримінального процесуального доказування. Множинність предмету доказування в кримінальному провадженні. Рівні доказування. Градація предмету доказування (загальний, родовий, спеціальний та безпосередній). Характеристика обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні (загальний предмет доказування). Специфіка предмету доказування в окремих кримінальних провадженнях. Головний факт. Доказові і допоміжні факти. Обставини, що не підлягають доказуванню в кримінальному провадженні (загальновідомі та преюдиціальні

факти, факти, що презюмуються, та визнані факти). Поняття меж доказування. Межі доказування та вчення про достатність доказів. Співвідношення предмета і меж доказування.

Процес доказування. Процес доказування та його структура. Обумовленість процесу доказування стадійністю кримінального провадження. Загальна характеристика елементів процесу доказування: збирання (закріплення), перевірка, оцінка. Стандарти кримінального процесуального доказування. Концепції (доктрини) недопустимості доказів у різних правових системах. Проблеми "нетрадиційних" засобів доказування.

Суб'єкти доказування: обов'язок та тягар доказування; право на участь в доказуванні. Суб'єкти доказування. Співвідношення категорій «обов'язок доказування» та «тягар доказування»: сутність, суб'єкти та правові наслідки невиконання. Сутність правової позиції суб'єкта доказування. Учасники процесу доказування. Роль суду у процесі доказування. Сутність активної та ініціативної діяльності суду в кримінальному провадженні. Судовий розсуд (дискреція) як форма реалізації ініціативних повноважень суду в кримінальному провадженні. Доктрина «сприяння захисту» (*favor defensionis*) та процес доказування. Сутність поняття «асиметрія доказування».

Способи збирання та перевірки доказів. Способи збирання доказів стороною обвинувачення. Проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Звернення до слідчого судді із клопотанням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок. Проведення інших процесуальних дій, передбачених КПК.

Способи збирання доказів стороною захисту, потерпілим, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження. Витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних

осіб речей, копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок. Ініціювання проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій. Звернення до слідчого судді із клопотанням про тимчасовий доступ до речей і документів. Здійснення інших дій, які здатні забезпечити подання суду належних і допустимих доказів.

Одержання доказів на території іноземної держави в результаті здійснення міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Особливості фіксації доказової інформації стороною обвинувачення. Особливості фіксації доказової інформації стороною захисту, потерпілим, представником юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження.

Поняття, особливості, мета та способи перевірки доказів, суб'єкти, які її здійснюють. Перевірка доказів як необхідна умова формування їх сукупності.

Особливості участі слідчого судді та суду в збиранні та перевірці доказів.

Загальні положення оцінки доказів. Порівняльний аналіз оцінки доказів у англосаксонській та континентальній правових системах. Зміст та основні положення оцінки доказів. Суб'єкти, які її здійснюють, та правові наслідки оцінки ними доказів. Внутрішнє переконання та його роль в оцінці доказів. Оцінка релевантності доказів. Правила оцінки допустимості доказів. Концепції допустимості доказів. Наслідки порушення норм законодавства України щодо визнання доказів допустимими. Оцінка достовірності доказів та засоби її перевірки. Оцінка сукупності доказів з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення. Оцінка доказів у кримінальному процесі англо-американської правової традиції. Оцінка доказів у країнах континентальної правової системи.

Визнання доказів недопустимими. Визнання доказів недопустимими як результат їх оцінки. Підстави визнання доказів недопустимими, їх класифікація. Загальний порядок визнання доказів недопустимими. Доктрина

«плодів отруєного дерева», її практичне застосування. Провокація вчинення злочину як підстава визнання доказів недопустимими. Критерії відмежування провокації вчинення злочину від негласної діяльності з його контролю. Загальний порядок визнання доказів недопустимими. Порядок визнання доказів очевидно недопустимими. Суб'єкти прийняття процесуального рішення про визнання доказів недопустимими. Наслідки визнання доказів недопустимими. Недопустимість доказів у країнах англосаксонської та романо-германської правової сім'ї (порівняльно-правовий аспект). Визнання доказів недопустимими в практиці Європейського суду з прав людини.

Модуль 2. Процесуальні джерела доказів.

Показання як процесуальне джерело доказів. Поняття показань, їх відмінність від пояснень. Показання свідків, їх предмет, значення та оцінка. З'ясування достовірності показань свідка. Особи, які не можуть бути допитані як свідки в кримінальному провадженні. Процес формування показань свідків, його етапи. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, які впливають на формування показань свідка та їх значення під час оцінки показань. Перевірка та оцінка показань свідка. Показання неповнолітнього свідка. Показання особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, передбачене КК України, у стані неосудності або захворіла на психічну хворобу після вчинення злочину.

Показання потерпілого, їх предмет, значення, перевірка та оцінка.

Показання експерта, їх предмет, особливості, значення, перевірка та оцінка.

Показання підозрюваного, підсудного, їх предмет, значення, перевірка і оцінка. Види показань підозрюваного, обвинуваченого. Визнання підозрюваним, обвинуваченим своєї вини, вплив на диференціацію кримінальної процесуальної форми. Показання неповнолітнього підозрюваного.

Сутність показань з чужих слів, особливості визнання їх допустимими як доказів.

Речові докази як процесуальне джерело доказів. Поняття, ознаки та види речових доказів. Речові докази в системі інших процесуальних джерел доказів. Процес формування речових доказів у кримінальному провадженні. Мікрооб'єкти та мікросліди (в тому числі одорологічні (запахові) сліди) як речові докази. Електронна (цифрова) інформація, що має доказове значення: особливості збирання та використання як речового доказу. Кримінальна процесуальна класифікація електронної (цифрової) інформації. Специфічні вимоги до формування «цифрових доказів». Відмежування речових доказів від інших видів доказів: документів, додатків до протоколів слідчих (розшукових) дій, зразків для експертного дослідження.

Зберігання речових доказів. Обов'язки сторін щодо зберігання речових доказів. Зберігання речових доказів в суді.

Перевірка та оцінка речових доказів. Особливості дослідження «цифрових доказів» та оцінка їх ідентичності та автентичності.

Вирішення питання про спеціальну конфіскацію та долю речових доказів.

Документи як джерело доказів. Поняття документів у кримінальному провадженні. Документи в системі процесуальних джерел доказів. Види документів та їх ознаки. Вимоги, що висуваються до документів як джерел доказів. Відмінність документів від інших джерел доказів.

Процесуальний порядок формування та зберігання документів у кримінальному провадженні.

Перевірка та оцінка документів як доказів.

Вирішення питання про спеціальну конфіскацію та долю документів у кримінальному провадженні.

Висновок експерта як джерело доказів. Процесуальні форми використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. Висновок експерта, його предмет, значення, форма та зміст. Підстави для призначення експертизи у кримінальному процесі. Права, обов'язки та відповідальність експерта. Підстави для відводу експерта та порядок його вирішення.

Відмінність висновку експерта від довідки спеціаліста. Висновок (висновки) експертів при проведенні комісійної та комплексної експертизи. Перевірка та оцінка висновку експерта.

Модуль 3. Особливості процесу доказування в окремих кримінальних провадженнях та на окремих стадіях кримінального процесу.

Теорія і практика доказування під час досудового розслідування. Особливості процесу доказування на початковому етапі досудового розслідування. Здійснення доказової діяльності після повідомлення особі про підозру. Участь сторін та інших учасників кримінального провадження в доказуванні під час досудового розслідування. Особливості доказування при здійсненні спеціального досудового розслідування. Особливості доказування у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки.

Теорія і практика доказування під час провадження в суді першої інстанції. Реалізація засади змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості в суді першої інстанції. Особливості доказування в судовому розгляді, який здійснюється за відсутності обвинуваченого (спеціальне судове провадження).

Особливості доказування в суді присяжних англосаксонської та континентальної моделей.

Теорія і практика доказування у судових провадженнях з перегляду судових рішень. Особливості доказування у суді апеляційної інстанції. Особливості доказування у суді касаційної інстанції .

Теорія і практика доказування в судово-контрольних провадженнях під час досудового розслідування. Особливості доказування у провадженні щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Особливості доказування у провадженні щодо розгляду слідчим суддею клопотань про проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій. Особливості доказування у провадженні

під час розгляду слідчим суддею скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дільничного або прокурора.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Загальні положення теорії кримінального процесуального доказування.				
		Тема 1. Поняття доказового права і теорії доказування. Засоби кримінального процесуального доказування.	12	2	2	8
		Тема 2. Мета, предмет і межі доказування. Процес доказування.	12	2	2	8
		Тема 3. Суб'єкти доказування: обов'язок та тягар доказування. Способи збирання та перевірки доказів.	12	2	2	8
		Тема 4. Властивості доказів. Загальні положення оцінки доказів. Визнання доказів недопустимими.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	48	8	8	32

		Модуль 2. Процесуальні джерела доказів.				
		Тема 1. Показання як процесуальне джерело доказів.	12	2	2	8
		Тема 2. Речові докази як процесуальне джерело доказів.	12	2	2	8
		Тема 3. Документи та висновки експерта як процесуальне джерело доказів.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Модуль 3. Особливості процесу доказування в окремих кримінальних провадженнях та на окремих стадіях кримінального процесу.				
		Тема 1. Теорія і практика доказування під час досудового розслідування.	12	2	-	8
		Тема 2. Теорія і практика доказування під час провадження в суді першої інстанції. Теорія і практика доказування у судових провадженнях з перегляду судових рішень.	12	2	2	8
		Тема 3. Теорія і практика доказування в судово-контрольних	12	2	2	8

		провадженнях під час досудового розслідування.				
		<i>Разом</i>	36	6	6	24
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
-	-	-	-	-	-	-

5. *Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Теорія та практика кримінального процесуального доказування» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, вирішення практичних задач або завдань, участь у розробці кейсів, захист есе або реферату за ініціативи студента, здійснення мінідослідження. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);
- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу

навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіуму.

Обов'язковою формою *самостійної роботи* студентів є підготовка підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований *залік*. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max 20	max 10	max 15	max 10	max 15	max 10	max 20	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Диференційований залік	100	Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі

зараховано		орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на запитання за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. Помилки у відповіді на запитання за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Наявність помилок у відповіді на питання на запитання.

не зараховано	55	Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.
---------------	----	---

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
2. Конституція України. URL:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
5. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
6. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
8. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
9. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
10. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
11. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.
12. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>.
13. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
14. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

15. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23 грудня 2020 року № 383. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>. (оновлено посилання)

16. Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20 травня 2020 року № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

17. Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>. – необхідно прибрати

18. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

19. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>. (оновлено посилання)

20. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження, затверджений постановою КМУ від 19.11.2012 № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-%D0%BF#Text>. (оновлено посилання)

Основна література

1. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : Монографія / В. В. Вапнярчук. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.
2. Доказування у кримінальному провадженні: Навчально-практичний посібник / кол. авт. Київ: Національна академія прокуратури України. 2017. 346 с.
3. Завтур В.А. Особливості доказування при застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження слідчим суддею та судом : теорія і практика : Монографія / В.А. Завтур. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 248 с.
4. Ковальчук С.О. Вчення про речові докази у кримінальному процесі: теоретико-правові та практичні основи : Монографія / С.О. Ковальчук. Вид-во: «Голіней О.М.», 2017. 618 с.
5. Крет Г.Р. Міжнародні стандарти доказування у кримінальному процесі України: теоретико-правові та практичні основи : Монографія / Г.Р. Крет. Калуш : Петраш К.Т., 2020. 452 с.
6. Кримінальний процес : Підручник / О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків: Право, 2019. 584 с.
7. Крицька І. О. Речові докази у кримінальному провадженні : Монографія / І. О. Крицька. Харків : Право, 2018. 280 с.
8. Павлишин А.А., Слюсарчук Х.Р. Стандарти доказування у кримінальному провадженні: Монографія / А.А. Павлишин, Х.Р. Слюсарчук. Львів: Видавництво ТзОВ «Колір ПРО», 2018. 292 с.
9. Панова А. В. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні : Монографія / А. В. Панова. Харків : Право, 2017. 256 с.
10. Скрипник А. В. Використання цифрової інформації в кримінальному процесуальному доказуванні : монографія. Харків : Право, 2022. 408 с.

11. Теорія та практика кримінального процесуального доказування : Навчальний посібник для підготовки до іспиту / В.В. Вапнярчук, С.В. Давиденко, О.В. Капліна та ін. Харків : Право, 2021. 256 с.

12. Шаренко С.Л. Теоретико-прикладні основи діяльності слідчого судді в кримінальному провадженні : Монографія / С.Л. Шаренко. Харків : Право, 2021. 480 с.

13. Шило А.В. Використання у кримінальному провадженні відомостей, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2019. 229 с.

Додаткова література

1. Багрій М. В. Процесуальні аспекти негласного отримання інформації: вітчизняний та зарубіжний досвід : Монографія / М. В. Багрій, В. В. Луцик. Харків : Право, 2017. 376 с.

2. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : Монографія / І. В. Вегера-Іжевська. Харків : Право, 2019. 232 с.

3. Галаган В. І., Саліхова І. Ю. Встановлення події кримінального правопорушення як обставини, яка підлягає показуванню у кримінальному провадженні: Монографія / В. І. Галаган, І. Ю. Саліхова. Київ, 2017. 198 с.

4. Гловюк І. В. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні: Навчально-практичний компендіум / І.В. Гловюк, М.М. Стоянов, В.А. Завтур. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

5. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : Монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України: постатейна систематизація окремих правових позицій Верховного Суду / наук. ред.: І. В. Гловюк, М. І. Пашковський, Д. В. Пономаренко. Одеса, 2019. 960 с.

7. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні : Навчально-практичний посібник / Кудінов С. С., Шехавцов Р. М., Дроздов О. М., Гриненко С. О. 3-тє вид., розшир. й доповн. Харків : Оберіг, 2018. 540 с.

8. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / О. М. Дроздов, О. В. Дроздова; за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. Харків : Видавничий будинок «Фактор», 2018. 624 с.

9. Соколов О. В. Виконання оперативними підрозділами доручень слідчого, прокурора про проведення негласних слідчих (розшукових) дій : Монографія / О. В. Соколов; наук. ред. О. Г. Шило. Х. : Оберіг, 2019. 256 с.

10. Цуцкірідзе М. С. Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика : Монографія / М. С. Цуцкірідзе. Київ : Алерта, 2020. 562 с.

Інтернет-ресурси:

1. Сайт Організації Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/ru/>
2. Сайт Комітету ООН з прав людини - <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/index.htm>
3. Сайт Ради Європи - <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/home/> (нове посилання)
4. Офіційний веб-портал Комісара Ради Європи з прав людини - <http://www.coe.int/lportal/web/coe-portal>
5. Офіційний веб-портал Бюро демократичних інституцій та прав людини - <http://www.odihr.pl/odihr>
6. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини - <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
7. Пошукова система case-law HUDOC Європейського суду з прав людини - [https://hudoc.echr.coe.int/rus#{\"documentcollectionid2\":\[\"GRANDCHAMBER\", \"CHAMBER\"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{\)
8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

9. Офіційний веб-портал Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини - <http://www.ombudsman.gov.ua>
10. Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
11. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
12. Офіційний веб-портал «Судова влада України» - <http://court.gov.ua/>
13. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
14. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
15. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
16. Офіційний веб-портал Вищої ради правосуддя - <https://hcj.gov.ua/>
17. Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора - www.gp.gov.ua/
18. Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України - <https://nabu.gov.ua/>
19. Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України - <https://mvs.gov.ua/uk>
20. Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
21. Consultative Council of European Judges - <https://www.coe.int/en/web/ccje>
22. Офіційний сайт Української Гельсінської спілки з прав людини - <https://helsinki.org.ua>
23. Офіційний сайт Центру стратегічних справ Української Гельсінської спілки з прав людини Precedent UA - <https://precedent.in.ua>

24. Офіційний веб-портал «Права людини в Україні». Харківська правозахисна група - <http://khp.org>

25. Офіційний сайт газети «Закон і Бізнес» - <http://zib.com.ua/ru/>.

СЕНМК

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=195:kafedra-operativno-rozshukovoi-diyalnosti&Itemid=151.